

Spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL)

Retningslinjer og prioriteringer
for bruken av tilskudd
2018-2022

Tingvoll kommune

Vedtatt i utviklingsutvalget 8.februar 2018

Foto: Heine Schjølberg

Innholdsfortegnelse

1 Kommunale retningslinjer	3
2 Utfordringer i perioden 2018 – 2022	4
3 Prioriteringer	4
3.1 Tiltaksgruppe Forurensingstiltak	4
3.2 Tiltaksgruppe Planlegging- og tilretteleggingsprosjekter	5
3.3 Tiltaksgruppe Kulturlandskapstiltak	5
4 Tilskuddssatser	6
5 Relaterte dokumenter	6

1 Kommunale retningslinjer

Formål

Formålet med SMIL-midlene er å ivareta natur- og kulturminneverdiene i kulturlandskapet til jordbruket, samt redusere forurensing fra jordbruket, utover det som forventes gjennom vanlig jordbruksdrift.

Forvaltning i kommunen

Forvaltningen av tilskudd til spesielle miljøtiltak (SMIL) ble overført til kommunene i 2004. Midlene overføres fra staten til fylkesmennene, som foretar en viderefordeling til kommunene på bakgrunn av innmeldt behov, kommunale tiltaksstrategier og tidligere oppnådde resultater. Tiltaksstrategien oppdateres hvert fjerde år. Landbruksrådet skal gis anledning til å komme med sin anbefaling i forkant av behandlingen.

Søknad

Det skal søkes på standard søknadskjema utarbeidet av Landbruksdirektoratet (LDIR-430). «Veiledning for utfylling av skjema» bakerst i søknadskjema gir informasjon om hva som kreves av søknaden og hvilke vedlegg som er relevant å legge ved.

Søknadsfristen for SMIL-midlene settes til **15. februar**

Søknaden skal inneholde følgende informasjon:

- Formål
- Planer for prosjektet inkl. fremdriftsplan, arbeidsbeskrivelse, tegninger m.m.
- Kostnadsoverslag (må spesifiseres for alle typer tiltak)
- Fotografier evt. tegninger som viser areal, bygninger og/eller landskapselementer det søkes tilskudd til.
- Områdets planstatus
- Eventuell fredningsstatus eller forslag til fredning
- Finansieringsplan inkl. egeninnsats
- Avtale om gjennomføring av fellestiltak
- Gjødslingsplan, sprøytejournal.

Søker skal vedlegge en plan der miljøtiltaket beskrives og kartfestes, og der det redegjøres for målene med prosjektet eller tiltaket. Søknader som mangler tilfredsstillende plan vil ikke bli prioritert. For eget arbeid som er godkjent for tiltaket skal det føres timeliste der fremgår hvilke datoer arbeidet er utført, varighet, hva som er gjort og hvem som har utført arbeidet.

2 Utfordringer i perioden 2018 – 2022

Tingvoll er en aktiv landbrukskommune. Vi har ca. 80 foretak som søker om produksjonstilskudd. Landbruket er preget av positiv utvikling, og det har vært mange generasjonsskifter. Det har vært stor investeringslyst de siste 6 årene.

Tap av biologisk mangfold, kulturminner og historiske bygninger vil fortsatt være store utfordringer i årene som kommer. Disse verdiene er høyt verdsatt av storsamfunnet, men følges nødvendigvis ikke opp med tilsvarende ressurser. Det er viktig å fremheve bondes viktige rolle som kulturlandskapspleier, men vi ser stadig oftere at krav til inntjening og effektivisering og myndighetenes krav til husdyrhold endrer på denne rollen. Færre personer skal rekke over arbeidet på større områder, og det blir mindre av både tid og penger til å investere i gamle bygninger, kulturminner og lignende arbeid som ikke nødvendigvis gir økte inntekter.

Vi ser at landskapet forandrer seg etter hvert som husdyrene blir konsentrert på færre driftsenheter og beitingen blir mer intensiv. Resultatet blir gjengroing og tap av biologisk mangfold i mer ekstensivt drevne områder.

Kantvegetasjonen mellom åker og skog vokser villig, beiter gror igjen og vegetasjonen langs veier, vann og vassdrag gror til slik at fremkommelighet og utsikt forringes.

Til tross for denne situasjonen er det gjort undersøkelser og skrevet rapporter på temaet «landbrukspåvirkta vassdrag i Møre og Romsdal» som viser et forbedringspotensial i Tingvoll. Det vil derfor være naturlig at alle typer tiltak som kan bidra til å redusere/fjerne evt. avrenning av næringsstoffer fra landbruket fortsatt prioriteres høyt.

3 Prioriteringer

Stortinget vedtok 2014 nye føringer for spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL). Søkere må oppfylle vilkårene i forskrift 19.desember 2014 nr. 1817 om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket (PT-forskriften) §2 og §4 for å søke om SMIL-midler. Fra 1.1. 2017 ble forskriften endret slik at SMIL-tilskudd også kan innvilges til foretak som leier vekk jorda, under forutsetning at leietaker driver en tilskuddsberettiget produksjon på landbrukseieendommen. Den siste endringen berører altså grunneiere som ikke driver gården selv.

Målsetting med bruken av de økonomiske virkemidlene

- Bidra til å redusere forurensning fra landbruket
- Motvirke gjengroing, tap av biologisk mangfold og forfall av gamle bygninger og kulturminner
- Bedre allmennhetens muligheter til ferdsel og opplevelser i kulturlandskapet
- Lokal handlefrihet til å gjøre lokale prioriteringer

3.1 Tiltaksgruppe | Forurensingstiltak

A. Hydrotekniske anlegg

Utbedring og supplering av hydrotekniske anlegg. Herunder graving av åpne kanaler til erstatning for eksisterende lukkede avløp.

B. Særskilte bygningsmessige miljøtiltak

I eller i tilknytning til eksisterende driftsbygning eller driftsopplegg – eks. høytørkeanlegg, avrenning ved utekveer, rundballer, gasstap, luktplager m.m.

C. Omlegging fra drift med åpen åker til mer miljøvennlig og planteproduksjon på spesielt erosjonsutsatte arealer

Tilrettelegging for beiting og høyproduksjon

D. Tiltak for å redusere risiko for tap av plantevernmidler

Biobed ved påfyllingsplasser

E. Miljøplantinger og økologiske rensetiltak

Fangdammer og vegetasjonssoner

3.2 Tiltaksgruppe | Planlegging- og tilretteleggingsprosjekter

Midler som skal brukes for å få i gang planlegging av større helhetlige prosjekter over større områder, som for eksempel et vassdrag eller en bygd. Planleggingsmidlene skal føre fram til gode og konkrete kulturlandskaps- og forurensingstiltak.

3.3 Tiltaksgruppe | Kulturlandskapstiltak

Denne innebærer tiltak som ivaretar og fremmer:

A. Biologisk mangfold

Slått av områder som ikke egner seg for dagens landbruksmaskiner, men som er verdifulle for planter og insekter, utmarksslåtter, beiter på øyer, m.m.

B. Gammel kulturmark

Arealer som må skjøttes; ryddes, tynnes, beites eller slås for å ikke å gro igjen eller forfalle. Disse områdene er oftest ikke tilført handelsgjødsel eller preget av moderne jordarbeiding. Områdene fyller ofte flere funksjoner; verdifulle kulturminner og spor fra historien i området, viktig for landskapsbilde i bygda, plante- og dyreliv, viktige turområder for allmennheten, m.m.

C. Tilgjengelighet og opplevelseskvalitet

Tiltak som bedrer muligheten for allmennhetens ferdsel til fots i kulturlandskapet som for eksempel: rydding av stier, informasjonstavler, benker, adkomst til fiskeplasser, m.m.

D. Kulturminner og kulturmiljøer

Skjøtsel og/eller istandsetting av kulturminner som for eksempel: gravhauger, boplasser, gamle tufter, steingjerder, gamle veifar, rydningsrøyser, sommerfjøs, utløer, naust, jordkjeller, smie, kvernhus, m.m.

E. Fredet og verneverdige bygninger

Istandsetting og vedlikehold av freda/verneverdige bygninger som kan nyttes i landbruksdriftene eller annen næring på landbrukseiendommen. Kun mindre utvendige påkostninger. Ved søknader til freda- og verneverdige bygninger skal Fylkeskonservator trekkes inn for å bidra med prioritering og vurdering av søknadene.

4 Tilskuddssatser

Tiltak	Tilskuddssats	Kommentarer
Forurensingstiltak:		
Hydrotekniske anlegg, bygningsmessige miljøtiltak	Inntil 35% av godkjent kostnadsoverslag	
Omlegging av driften, miljøplantinger og økologiske rensetiltak	Inntil 70% av godkjent kostnadsoverslag	
Planlegging- og tilretteleggingstiltak	Inntil 70% av godkjent kostnadsoverslag	
Kulturlandskapstiltak:		
Biologisk mangfold	Inntil 50 % av godkjent kostnadsoverslag	
Gammel kulturmark/rydding/gjerding	Inntil 50 % av godkjent kostnadsoverslag	
Kulturminner og kulturmiljøer	Inntil 50 % av godkjent kostnadsoverslag	Her inngår mindre bygninger på gårdsbruk som er en del av et helhetlig gårdstun/setertun.
Tilrettelegging for tilgjengelighet/opplevelseskvalitet	Inntil 50 % av godkjent kostnadsoverslag	For slike tiltak bør det inngås samarbeidsavtaler med lag og organisasjoner som kan gå inn med dugnad.
Freda og verneverdige bygninger	Inntil 40 % av godkjent kostnadsoverslag	
Rydding av beite	Inntil kr 1500,- per daa	

Egeninnsats godkjennes med følgende timesatser:

Eget arbeid	kr. 375,-
Arbeid med bruk av egen motorsag	kr. 400,-
Arbeid med bruk av egen traktor	kr. 600,-

5 Relaterte dokumenter

- Forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket av 4. februar 2004 nr. 448
- Rundskriv nr. 17/2015 Kommentarer til forskrift om spesielle miljøtiltak i jordbruket
- Naturtypekartlegging, biologisk mangfold www.naturbase.no
- Artsdatabanken www.artsdatabanken.no
- Vannforekomster og vannforvaltning www.vann-nett.no
- Nasjonal kulturminnedatabase www.asketadden.no
- Forskrift om tilskudd til drenering av jordbruksjord av 25.06.2013